

Årsredovisning

2017

Innehåll

Förvaltningsberättelse	1
Resultaträkningar	20
Balansräkningar	21
Kassaflödesanalyser	23
Noter	24
Underskrifter	29

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören avger härmed årsredovisning för år 2017, bolagets 43:e verksamhetsår. (Föregående års siffror anges inom parentes.)

Ägarförhållanden, koncernstruktur och styrelsens säte

Norrlandsoperan AB ägs av Umeå kommun via Umeå Kommunföretag AB org.nr 556051-9562 med 40 % och Regionförbundet Västerbottens län org.nr 222000-2436 med 60%.

Tidigare ägare, Västerbottens läns landsting org.nr 232100-0222 har överlåtit hela sitt aktieinnehav, 2.640 aktier till Regionförbundet Västerbottens län den 1 juni 2011

Dotterbolaget Botnia Musik AB org.nr 556573-3127 är från och med den 1 januari 2009 ett vilande bolag och verksamheten bedrivs sedan dess i NorrlandsOperan AB.

Styrelsen har sitt säte i Umeå kommun, Västerbottens Län.

Verksamhet

Bolagets verksamhet ska kännetecknas av hög konstnärlig kvalitet, mångfald, jämställdhet, attraktionskraft och tillgänglighet. Tillsammans med ägarna och andra aktörer ska bolaget aktivt medverka till regionens marknadsföring och tillväxt. En ökad internationalisering av verksamheten ska beaktas.

Bolagets uppdrag, fastställt av Regionförbundet Västerbottens län och Umeå kommun, är bland annat att arbeta för att utveckla, förnya och tillgängliggöra den professionella operan/musiken/dansen och scenkonsten i regionen liksom annan därmed förenlig kulturell verksamhet.

Bolaget redovisar för det vilande dotterbolaget Botnia Musik AB, festival och projektverksamhet, försäljning av musikproduktioner, seminarier samt att bolaget har ett regionalt uppdrag från Regionförbundet Västerbottens län. Detta omfattar två delar, dels musikuppdrag där man ska stödja och utveckla hela länets musikliv, dels att arbeta för att utveckla, förnya och tillgängliggöra den professionella scenkonsten i regionen.

Bolaget innehar också huvudmannskapet för den regionala danskonsulentverksamheten. Den regionala musikverksamheten och danskonsulentverksamheten finansieras av Regionförbundet Västerbottens län och Statens kulturråd gemensamt.

Utifrån de ägardirektiv och uppdrag som Region Västerbotten och Umeå kommun fastställt har bolaget brutit ned dessa till mätbara och specifika mål. Dessa mål följs upp avdelningsvis inom bolaget.

Bolagets vision lyder "Norrlandsoperan - en spelplats för nya uttryck".
Vår värdegrund är: Kvalitet, konstnärligt mod och öppenhet
Norrlandsoperan ska genomsyras av en djärv programstrategi där våra löften är:
Bekräftelse och utmaning, nyskapande och mångfald, reflektion och innovation.

Norrlandsoperan definieras framöver som NO.

Samarbeten i och utanför länet

Det regionala uppdraget innebär att stort fokus läggs på att komma ut i länet med verksamheterna samt att delar av produktioner turnerar i och utanför länet. NO samarbetar med arrangörer runt om i regionen vilket resulterar i föreställningar och uppdrag på olika platser i länet, ofta med fokus på den prioriterade målgruppen barn och unga.

Under respektive verksamhetsområde beskrivs de regionala, nationella och internationella nätverken, samarbeten och uppdragen mer detaljerat.

En annan viktig del i NOs verksamhet är att fortsätta utveckla samverkan med andra institutioner och internationella samarbeten. Under året har NO arbetat i olika nätverk inom dans, opera och festivaler. Även dessa insatser presenteras under respektive konstnärligt verksamhetsområde.

NO har under året även samarbetat med över 300 organisationer/institutioner samt genomfört en rad gemensamma aktiviteter tillsammans med länets kulturkonsulenter. Det fria kulturlivet är andra viktiga samarbetspartners.

Norrlands nätverk för Musikteater och Dans

En viktig samarbetspartner för NO är Norrlands nätverk för Musikteater och Dans, (NMD) som är ett kommunalförbund bildat av landstingen i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland.

NMDs uppdrag är bland annat att medverka till att musikteater och dans blir tillgängligt för alla i Norrland och att utveckla samarbetet mellan ensemblerna Estrad Norr i Östersund, Norrdans i Härnösand, NO samt Piteå kyrko- och kammaropera.

Samarbetet under året ledde bl.a. till att NO under våren turnerade med musikalen *Passion*, i en samproduktion med Smålands Musik & Teater samt operan *Faust* och allsångsopera *Sing-A-Long* för barn som också erbjöds 9 publikbussar med stöd av NMD. Läs mer under konstnärliga verksamhetsområdet Opera.

Totalt bidrog NMD med 3 320 271 kronor i turnéstöd och publikbussar under 2017.

Norrlandsoperans Vänner

En annan viktig samarbetspartner är Norrlandsoperans Vänner, en förening med stort intresse för musik, opera och dans. Föreningens målsättning är att bredda och sprida kunskap om de konstformer som ryms inom NOs väggar.

Barn & unga

NO ska verka för att barn och unga ska få uppleva musik av hög kvalitet och av olika genrer var de än befinner sig i regionen. Barn och Unga är med detta en prioriterad målgrupp för NO och en stor del av verksamheten riktar sig därför till barn och ungdomar inom förskolor, grundskolor, gymnasium samt mot musik- och kulturskolor i hela länet. Utöver turnerande föreställningar initierar NO ett antal pedagogiska projekt som har till syfte att stärka unga musikers eget skapande.

Under året nådde NOs riktade aktiviteter 252 (289) för barn och unga i länet ut till 3254 (2114) besökare. Fler exempel på föreställningar och insatser riktade mot barn och unga redovisas under respektive konstnärligt verksamhetsområde.

Jämlikhet – Jämställdhet, mångfald och tillgänglighet

NOs arbete med jämställdhet, mångfald och tillgänglighet är en ständigt pågående process.

Under året har arbetet med mångfalds- och jämställdhetschecklista för programläggning fortsatt. Vidare har arbetet med att förlägga aktiviteter på nya platser med underrepresenterade målgrupper fortsatt och kommer utvecklas ytterligare under 2018.

Under året har den interna processen med analys och lönesättning med fokus på jämställdhet fortsatt. Arbetet kommer ligga till grund för 2018 års lönerevision och under året kommer även nyckeltal och reviderad statistik utifrån ägardirektiv ses över.

NO arbetar utifrån en mångfaldspolicy med handlingsplan. Handlingsplanen följs årligen upp av mångfaldsgruppen. Dess roll och funktion har vidareutvecklats under året. Ledningen har dock yttersta ansvaret för att policy och handlingsplan efterlevs. Mångfaldsgruppen har vidareutvecklat arbetet med de sju lagstadgade diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsmöjlighet, sexuell läggning och ålder under året. Arbetet har bl.a. integrerats i aktiviteter såsom personaldagar i verksamheten. Antalet evenemang riktade mot att nå nya publikgrupper var under året 48 (58) och ökat medskapande/besök från identifierat underrepresenterade målgrupper 33 (41). Antal evenemang som speglade kulturell mångfald var under året 54 (60) stycken.

NOs Tillgänglighetsplan tar upp frågor och åtgärder som rör tillgänglighet, mottagande och bemötande av människor med olika behov och bakgrund. Arbetet är en pågående process både internt och för publik. Vid ombyggnationen av entré, reception, foajé och restaurang har tillgänglighetsanpassning varit central. Samtliga verksamheter arbetar med jämställdhet, mångfald och tillgänglighet i sina produktioner. Läs mer under respektive konstnärligt verksamhetsområde.

Kvalitetsförstärkande insatser

Kvalitetsstärkande- och kompetenshöjande insatser samt utbildnings- och utvecklingsinsatser har under året berikat NOs verksamhet i olika formationer utifrån respektive konstnärlig avdelningarnas behov och förutsättningar.

Det av Regeringen beslutat, att medel som frigjords i samband med att det statliga pensionssystemet avskaffades, skulle användas till kvalitetsförstärkande insatser inom scenkonstinstitutionerna innebär att pengarna varit bundna till en viss typ av verksamhet. NO har under åren ansett det vara olyckligt att inte själva kunna besluta om vad pengarna ska användas till och var de kommer till mest nytta för verksamheten. För år 2017 var summan totalt 1,9 Mkr och pengarna har använts i en rad olika satsningar.

- Specifika insatser inom produktioner, planeringsdagar, studieresor, nätverksträffar, workshops, festivaler, konferenser, avdelningsresa, utbildning, kurser, föreläsning, konvent, facklig utbildning, personlig coaching/fortbildningsstudier, kick off, grupputvecklingsinsatser, studiebesök, deltagande vid representation i syfte att öka känslan av delaktighet samt förståelse för planering, utvärdering och uppföljning i verksamheten, yogaklasser mm.

Företagsgemensamma personalfrämjande insatser

Nära relaterat till kvalitetsförstärkande insatser men riktat internt i organisationen är de personalfrämjande insatser NO genomfört under året.

- Personaldag uppstarts dag för NO, värdegrund, spelåret 2017–2018 samt lära känna varandra över verksamhetsgränserna.
- Personalaktiviteter, sommar fika, julbord, premiärfester.
- Föreläsningar inom område Likaberättigande.
- Friskvårdsavtal, renovering av gym och förnyat kontrakt på Massagestol.
- Ny Personalhandbok innehållande information och material om rättigheter, skyldigheter, mål, visioner, policys, ansvar, organisation, arbetsmiljö, hälsa, rehabilitering, rekrytering, lagtext, kollektivavtal, lokala avtal, praxis, policys, beskrivningar samt hjälpmedel osv. Uppdaterade underlag för resultat och utvecklingssamtal
- Genomförd enkät om psykosocial arbetsmiljö samt delaktighet och medarbetarskap
- Reviderade policys och handlingsplaner (Likabehandling, alkohol och drogpolicy, kränkande särbehandling och diskriminering, lönekriterier, lönebildning).
- Uppdaterade underlag och rutiner för rekrytering och introduktion.
- Erbjudna och genomförda hörselundersökningar via företagshälsovård för utsatt personal. Erbjudande om formgjutna hörselskydd.
- Företagshälsovård och konsulting.
- Individanpassat stöd till medarbetare kring stresshantering och mental träning.
- Genomförd Skyddsron.

Hållbarhet

NO klimatkompenserar sedan 2012 för flygresor. Bolaget har avsatt pengar, som motsvarar kompensationen, till en intern miljöfond för klimatförbättrande projekt och åtgärder. Fondens medel har bland annat fortsatt använts till inköp av energisnåla lampor och en miljöstation.

Under året har önskemål från organisationen framkommit om ett mer fördjupat miljöarbete och planen är att NOs miljöarbete ska utvecklas till ett mer omfattande Hållbarhetsarbete kommande år.

Opera

Uppdrag

Operaavdelningen på NO omsätter NOs vision – att vara en spelplats för nya uttryck. Med bekräftelse och utmaning arbetar operaavdelningen för att befästa kvalitet och mångfald genom nya konstnärliga uttryck och att uppnå NOs löften.

Regional, nationell och internationell samverkan

NOs operaavdelning gör två årliga produktioner varav en av produktionerna går på turné i regionen. Till detta tillkommer kringaktiviteter.

Under året har operaavdelningens turné med musikalen Passion omfattat 8 föreställningar i Umeå och sedan i NMD området och 8 ytterligare föreställningar i Boden, Härnösand och Sundsvall. Totalt genomförde operaavdelningen 34 föreställningar med 8808 besökare.

✕

Operaproduktioner

Vårens produktion var för ovanlighetens skull en musikal, Passion, skriven av musikalernas mästare Stephen Sondheim. Eftersom NOs ateljéer och verkstäder var under ombyggnad så genomfördes denna som en samproduktion med Smålands Musik & Teater. Passion hade premiär i Jönköping under hösten -16 och NO tog vid från årsskiftet. En till stor del ny cast innebar anpassningar och till viss del ombyggnation om scenografi och kostym. Produktionen hade en publik om c:a 3 300 personer.

Höstens opera var Charles Gounods Faust och är av NOs mest ambitiösa satsningar genom tiderna. Ett ungt starkt konstnärligt team, symfoniorkestern, kören och en stark cast gjorde teatermagi i ett avancerat scenbygge, en mångfald av kostymer, kreativ ljussättning och med uppfinningsrika attribut. Föreställningen blev både en publik- och kritikerframgång. Operan spelades 11 gånger och nådde nästan 5000 besökare. Operan sändes också på radio.

Barn & Unga samt kringaktiviteter

- Ett årligen återkommande arrangemang och ett av våra mest omtyckta är Sing along opera där barn mellan 7-12 år från Umeå och länet bjuds till en interaktiv operakonsert med NOs orkester. Denna gång var det dirigenten Eric Solén som tillsammans med operasångarna Kosma Ranuer och Kristina Sturk guidade
- barnen i orkesterns och operans värld
- Varje föreställning föregås av en introduktion en halv timme innan föreställningsstart.
- Regielever får följa en regissör under ett antal repetitionsbesök, andra elever får träffa andra yrkesgrupper på NO utifrån sina intressen.
- Ett återkommande inslag är Operaskolan som genomförs i nära samarbete med gymnasielärare. Operaskolan består av flera delar: Gemensamt bakgrunds- och metodarbete med operaproducent och lärarna, elevernas besök på operan där de får träffa olika yrkesgrupper från ateljéer och verkstäder, besök från delar av konstnärliga teamet i skolorna, samt ett antal besök på repetitionerna för att kunna se föreställningen växa fram. Under Faust så nådde vi c:a 500 elever. Vi har också haft samarbete med SFI under flera besök, öppna samtal med konstnärliga team inför publik och uppträtt på Kultur på Campus.
- Se även under rubriken Barnkören för mer info.

Körverksamhet

I november stod NO i samverkan med Föreningen Sveriges Körledare som värd för körkonventet The Voice of the Young and the Power of Songs. Deltagare var Norrlandsoperans barnkör, Arctic Light, Musikhögskolans i Piteå Kammarkör, Ungdomskören Turbulens samt Sångkraft.

Norrlandsoperans kör

- Kören omfattade 32 korister 2017: 16 män, 16 kvinnor mellan 23 till 74 år. Medverkan i Faust med fint omnämnande av kören i pressen.
- Orkesterkonsert tillsammans med solister under ledning av Tomas Pleje.
- Sammanlagt 4 st provsjungningar till kören under 2017.
- Två dagars workshop med Örjan Andersson och Åsa Kalmér

R

Barnkören

Barnkören har under våren 2017 repeterat efter ordinarie skoltid. Barnkören består just nu av 32 medlemmar i åldrarna 8 till 18 år.

- Under hösten har barnkören repeterat och medverkat vid två konserter. lunchkonsert med Operaimprovisatörerna samt konsert på NO med framförande av vinnarbidragen i kompositionstävlingen under Körkonventet.
- Barnkören deltog också i konsert med Sarah Riedel under jazzfestivalen.
- En barnkörworkshop med Operaimprovisatörerna genomfördes den 14/10 där ca 20 barn deltog (8 till 18 år). Den avslutande lunchkonserten ägde rum i stora salen i Väven med publik som bestod både av körledare men också föräldrar, vänner till barnen och säkert även en del annan publik. Uppskattat antal besökare ca 350. Workshopen var oerhört lyckad och inspirerande för barnen.

Musik

Musikavdelningen vid NO har i uppdrag att förse länets kommuner med högklassiga musikaliska upplevelser. Detta sker genom:

- den heltidsanställda Norrlandsoperans Symfoniorkester (nedan kallad NOSO) med 48 musiker som, förutom orkesterkonserter (ca 20-25 konserter/år), även framträder i olika mindre, varierade konstellationer.
- inköpta frilansproduktioner
- nya produktioner som skapas – i samarbeten med frilansande artister, våra fast anställda musiker och amatörer i länet.

Avdelningen genomför årligen ett flertal pedagogiska uppdrag. Umeå Jazzfestival och MADE organiseras även av musikavdelningen.

Regional, nationell och internationell samverkan

Musikavdelningens verksamhet är av sin karaktär regional och samverkar med arrangörer regionalt, interregionalt och nationellt:

- Motili omfattar musikavdelningen och arrangörer i Lycksele, Storuman, Vilhemina, Dorotea, Åsele. Till de sistnämnda två, där det kommunala stödet ifrågasatts, har NO levererat information, statistik, ekonomiska förutsättningar, konsekvenser och gett inblick i konstnärliga höjdpunkter vilket resulterat i att kommunerna får fortsatt ekonomiskt stöd.
- Musik i Norr är en interregional sammanslutning mellan de fyra Norrlandslänens musikinstitutioner. Syftet är att genom NOSO, Nordiska Kammarorkestern, Norrbotten Big Band samt Jämtlands nybildade residensverksamhet samarbeta och genom gästspel berika och förmera det musikaliska konstnärliga utbudet i regionen.
- Kransen är en informell sammanslutning av musik- och teaterföreningarna i Umeåregionen med vilka musikavdelningen genomfört planeringsmöten.
- Såväl musikchef som länsproducenter ingår i ett flertal arrangörs- och producentnätverk samt i olika regionala, nationella samt internationella råd och referensgrupper. Avdelningen ger konsultativt stöd till föreningar, arrangörer, fria musiker, festivaler, galor samt övrigt musikliv.

71

NOSO

- 34 föreställningar varav 12 utanför Umeå tätort. Totalt 10772 besökare.
- 12 abonnemangskonsertproduktioner genomfördes under året. Genom gästspel i Stockholm, Sundsvall (2 kosnerter), Östersund, Skellefteå samt en dubblerad julkonsert – med NOSOs brassmusiker i fokus – spelades sammanlagt 18 konserter. I anslutning till varje speltillfälle anordnades en konsertintroduktion ledd av muskichefen. Publikbeläggnings snitt var över 85 %.
- NOSO gjorde två uruppföranden av egna beställningsverk. Norrlandsoperans Comoser in Residence Jan Sandströms Violinkonsert (med Elina Vähälä, violin). Konserten dubblerades på Musikaliska i Stockholm och NOSO omtalades mycket positivt i rikspresen. Terrestrial av och med Lina Nyberg och hennes band (under Jazzfestivalen).

Sammantaget har musikavdelningen under året verkat i Umeå med kranskommuner (Hörnefors och Vännäs) Åsele, Vilhelmina, Dorotea, Lycksele, Vindeln, Sorsele, Vännäs, Bjurholm, Nordmaling, Storuman, Sundsvall, Östersund, Skellefteå (med kranskommuner Boliden och Burträsk), Stockholm, Malmö, Göteborg, Wien, Tammerfors, Helsingborg, Västerås, Bergen, Bremen, Ljubljana och Reykavik. Sammantaget har musikavdelningen genomfört 141 föreställningar varav 91 utanför Umeå. Totalt antal besökare 11240. NOSO har genomfört 34 föreställningar varav 6 utanför Umeå. Totalt antal besökare 10772.

Barn & Unga

Barn och unga är en prioriterad målgrupp och inriktning för musikavdelningen. Följande konserter och aktiviteter har varit specifikt inriktade på målgruppen.

- Susannas Guide till Orkestern, en specialdesignad konsert med syfte att introducera barn till symfonisk musik, hade offentlig premiär 14 januari (83% beläggning).
- 420 barn och medföljande vuxna i publiken. 8 skolkonserter (barn åk 2-5) besöktes av 1931 barn och vuxna från kommunerna Umeå, Bjurholm, Skellefteå, Vilhelmina, SFI Umeå, Vuxensärskolan Umeå samt en pensionärsgrupp. Produktionen blev en succé och återkommer våren 2019.
- NOSO genomförde två Sing-along-konserter där skolbarn får möta symfoniorkester och operasångare.
- Skator (Lina Högström) höll låtskrivarworkshop tillsammans med Fritidsgården i Nordmaling i samarbete med Artediskolan och BUNGK. Målgrupp: högstadium. Arbete med egna texter och melodier inkl minikonsert. 7 ungdomar deltog.
- Umeimpro 2017 anordnade i anslutning till Umeå Jazzfestival en serie workshops och seminarier riktade till unga musikintresserade, särskilt musikstuderande i och utanför Västerbotten. Fyra ämnen stod i fokus: jazz och violin, mental träning, jazz och saxofonspel samt samtal jämställdhet inom jazzen. Aktiviteterna genomfördes i samarbete med Midgårdsskolan, Skapande musik (UMU) och Umeå JazzStudio. 302 pers.

Flertalet egenproducerade och inköpta turnéproduktioner (se nedan) har även fokus barn och unga.

Egenproducerade turnéproduktioner i länet

NO har under året gjort följande egenproducerade turnéproduktioner.

- Bebiskonsert, vår succéföreställning för bebisar, genomfördes även 2017. Kristina Sturk samt stråkkvintett ur NOSO spelade 8 föreställningar, varav en för vuxna

- funktionshindrade, en för speciellt inbjudna nyanlända med spädbarn samt en för spädbarn med föräldrar tillsammans med åldringsvårdstagare. Total publik: 301
- Körsamarbetet Stabat Mater involverade Mariakören från Storuman, Vilhelmina kyrkokör, en stråkensemble ur NOSO samt solisterna Susanna Levonen och Veronica Janunger. Projektet leddes av Per-Erik Andersson, violinist i NOSO. Succéartad premiär i NOs konsertsal samt konserter i Stensele resp Vilhelmina. Förutom huvudverket, Pergolesis Stabat Mater, spelades även musik av John Adams och Hildegard av Bingen. Tre konserter, 386 pers.
- Majas alfabetssånger var ett samarbete där en brassextett ur NOSO och barn i länets skolor spelade och sjöng tillsammans i Majas alfabetssånger. Barnen, 6-9 år, hade övat på att sjunga sångerna i förväg innan de fick träffa musikerna, öva och sedan spela och sjunga konserten tillsammans. 11 konserter på 7 olika orter, 457 medverkande barn, publik 1 546 pers. Produktionen fick mycket gott gensvar från samtliga inblandade och återkommer i vårt utbud 2019.
- Fem blåsare ur NOSO gav sig ut på turné i länet under namnet Blåskvintett i snösmältningen. Eftermiddagskonsert för äldreomsorg och offentlig kvällskonsert på nya spelplatser som Levar hotell, St Mikaelsgården Vindeln och Pingstkyrkan Ruskesele och ny arrangör i Vindelns församling. 10 konserter för äldreomsorg för 421 personer och 10 offentliga för 317 personer.
- Med ögon känsliga för grönt var ett samarbete mellan NOs mezzo Susanna Levonen, poptenoren Peter Majanen och jazzpianisten Anders Persson. Programmet rönt stor uppskattning med argentinsk och finsk tango, Taube, Birger Sjöberg, Barbro Hörberg, Kurt Weil och Olle Adolphson och gav många positiva reaktioner ute i länet. Sex konserter, 470 pers.

Inköpta turnéprodukter i länet

Följande inköpta produktioner har gått på turné i länet.

- Rim – en nordisk folkmusikkvartett med kraftfull, engagerande närvaro och ett dynamiskt, subtilt musikaliska språk, rikligt ornamentat med färgrika rytmvariationer. 8 offentliga konserter inkl. Umefolk och 12 skolkonserter för totalt 2986 pers. Dessutom genomfördes en instrumentalworkshop på Umeå kulturskola med 20 deltagande elever.
- Jonas Åkerlund & Josefina Paulson, folkmusikkväll i NOs Black Box med ung uppmärksammaspelmanduo: Josefina är världsmästare på nyckelharpa och Jonas mångsidig multiinstrumentalist (fiol, gitarr, harding mm) samt sångare. Samarrangemang med Umeå Folkmusikförening + Studieförbundet Bilda. Konsert + traddans med bl a Umeå spelmanslag och studentspelmannslaget Fårfiolerna. Publik 94 pers.
- Kristina Bergström & Thuva Härdelin, folkmusikkväll i NOs Black Box med ytterligare en uppmärksammaspelmanduo: Kristina från Piteå, tramporganissa och estradör med stor erfarenhet av bottnisk folktradition och Thuva, riksspelman på hälsingelåtar i 4:e generation. Samarrangemang med Umeå Folkmusikförening + Studieförbundet Bilda. Konsert + traddans med bl a Umeå spelmanslag och Umeabygdens spelmannsgille. Publik: 111 pers.
- Med rötterna i västerbottnisk folkmusik turnerade Familjen Burman-Berggren äldreomsorg (4 konserter, 178 pers), offentliga konserter (5 st, 253 pers) samt SFI i Dorotea (50 pers) och Västerbottens musiklärare i Lycksele (drygt 100 pers).
- Mads Tolling Quartet featuring Jacob Fischer. Under höstturnén med föreställningen "The Fiddling Viking" hyllade violinisten Mads Tolling den nyligen avlidne jazzviolinlegenden Svend Asmussen. Konsertprogrammet gav en inblick i Svends långa karriär, från hans tidiga år till hans senaste verk, inklusive låtar

- såsom I Got Rhythm, Hambo om Bakfoten och Scandinavian Shuffle. Spelade i sju av länets kommuner. Sju konserter, 134 pers.
- För barn i åldern 6-12 år spelar och agerar Natalie Gourman (piano) och Sara Chen (violin) i en inköpt produktion. Den klassiska repertoaren framförs med stor inlevelse och utspel/samspel utan att musikerna säger ett enda ord. Efter föreställningen frågestund med publiken. Produktionen testades i maj med inbjuden provpublik (49 pers). Resultatet var utmärkt och Sara & Natalie ingår i skolutbudet för hösten 2018.
  - Marhaba Hej! Är en inköpt produktion som handlar om vänskap, olikheter och om att komma ny till ett land. Kan man vara vänner även om man är olika? Är det möjligt att vara lika fast man ser olika ut? Hur gör man för att vara vänner och trivas tillsammans men samtidigt ha respekt för att alla är olika? Historien om en spirande vänskap mellan två mycket olika personer, Gabbe och Nadin. Målgrupp 6-9 år. 13 föreställningar på 5 orter. Till en av föreställningarna inbjöds nyanlända familjer speciellt. Totalt publikantal: 948.
  - Jag har ett hav inom mig, en inköpt musikföreställning för barn (och vuxna) där sångerskan, kompositören och arrangören Sarah Riedel och en grupp musiker framförde ny och gammal musik med texter av Barbro Lindgren. En fantasifull konsert fylld av såväl varm lekfullhet som bråddjupa funderingar om döden och livets gåtfullhet. Utomordentligt kvalitativ barnkultur och succé på scener runt om i länet. 12 konserter, 990 pers.
  - Gränslandet, en föreställning för tonåringar med livepoesi, spoken word, dans, sång och musik där identitet, mångkultur och ifrågasättande av normer stod i fokus. Gränslandet är en 8-hövdad ensemble som utmanar med uttryck där ursprung, språk, kön och sexuell läggning får ta plats kombinerat med artisteri och musikalitet av yppersta klass. 8 föreställningar med sammanlagt 704 ungdomar från Umeå och Skellefteå i publiken.
  - Med ett band bestående av tre norska musiker gjorde Umeåsamiskan Katarina Barruk succé med turné på hemmaplan. En självklar framtoning i såväl jojk som de egenskrivna låtarna. I Vännäs deltog elever från musikskolan som kör på ett par låtar. 6 konserter, 350 personer.

Interna samarbeten

Mellan avdelningarna på NO har följande föreställningar perenterats under året.

- Två utsålda föreställningar av Nötknäpparen i modern tappning, med John The Houseband, i samarbete med Norrlandsoperans dansavdelning sålde ut två föreställningar.
- NOSO med NorrlandsOperans Kör.
- NOSO medverkade som operakapell i två produktioner, musikalen Passion av Steven Sondheim och Gounods opera Faust.

Externa samarbeten

En rad samarbeten har varit viktiga och framgångsrika för musikavdelningen.

- NOSO arbetar med såväl svenska som utländska artister; bland dirigenterna kan särskilt nämnas den amerikanska legendariska JoAnn Falletta, Patrik Ringborg samt Eugene Tzigane.
- Av solister kan, förutom ovan nämnda Elina Vähälä, framhållas den ryske stjärnpianisten Stanislav Khristenko, svenska världsberömda alten Anna Larsson.
- NOSOs nya chefsdirigent Elim Chan tillträdde i augusti 2017 sitt treåriga förordnande.

- En bejublad konsert med Weeping Willows sålde fullt hus.
- Barock & Beyond och Barockens mästare i samarbete med Senioruniversitetet stod Musikavdelningen värd för tre föreläsningar om Barocken. Arkitektur, musik och opera. Föreläsningsserien var avstamp för Nordmaling Baroque & Beyond som lockade många besökare. 2 konserter, 230 pers och 3 föreläsningar, 225 pers.
- I samverkan med Korsholms musikfestspel turnerade den unga och lovande Boreakvartetten Västerbotten med nedslag i Skellefteå och Umeå. 2 konserter, 187 pers.
- Inom ramen för Musik i Norr genomfördes tre gästspel: Nordiska Kammarorkestern, dirigenten David Björkman och cellisten Claes Gunnarsson gästade NO med bl a Tjajkovskijs Rokokovariationer. 183 pers. Norrbotten NEO gjorde ett nedslag hos oss med ett porträtt av tonsättaren Anders Eliasson. 51 pers. Norrbotten Big Band och Erik Westbergs vokalensemble spelade sviten "Poesis" ledd av Örjan Fahlström. Storslagen körmusik och underfundiga storbandsarr. I konsert, 110 pers.
- Jimmy Ågren Band – Releasekonsert. NO backade upp Jimmy Ågrens senaste album Honk Flap & Tease med att vara arrangör för releasekonserten. Underfundiga kompositioner ofta med udda takter och ett fantasirikt slidespel. I konsert, 140 pers.

Kammarmusik

I kammarmusikserien Våra musiker i närbild, spelar musikerna egenvälda verk i olika konstellationer.

- 3 genomförda konserter, Blås- resp brasskvintett - dubblerad i Skellefteå, Mozarts oboekvartett samt Beethovens septett - dubblerad i Vännäs, solopiano samt Mahlers Rückertlieder i kammarversion.

Pedagogiska uppdrag

Det pedagogiska uppdraget är en viktig och central del i musikavdelningens verksamhet.

- Två samspelsdagar där ungdomar från hela Västerbottens kultur- och musikskolor spelade stråk- resp blåsorkester tillsammans med NOs professionella musiker.
- Projektet avslutades med två offentliga konserter.
- NOSOs stipendium delades ut till en ung och lovande musikstuderande boende i Västerbotten.
- I samarbete med Umeå Kulturskola anordnas sedan ett antal år Vänstay: varje vecka träffar ett par musiker (olika varje gång) grupper av barn som håller på att lära sig spela instrument inom ramen för El Sistema.
- NOSO har sedan länge ett årligt samarbete med tonsättarklassen vid Piteå Musikhögskola där studenternas kompositioner repeteras och spelas in av orkestern samt dirigentklassen vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm; 6-7 studenter repeterar några dagar ett i förväg överenskommet program, avslutas med offentlig konsert.

✍

Umeå Jazzfestival

Sedan starten 1968 intar Umeå Jazzfestival, en av Skandinaviens äldsta och mest respekterade festivaler, positionen som en av stadens musikaliska höjdpunkter. Årets festival omfattade 70 föreställningar. En stark jubileumsupplaga med god stämning, fantastiska artister och väl genomfört festivalprojekt av medarbetare tillsammans med externa samarbetspartners. 4910 besökare, varav 2244 på Jazz på stan och 230 i NO huset.

- Årets festival – den femtionde – manifesterades genom 50th Edition Jazz Orchestra, bestående av improvisationsmusiker som alla tagit intryck av och bidragit till Umeås jazzmusikaliska arv genom sina unika kvaliteter. Ett 40-tal musiker medverkade, bl a festivalens grundare, 92-årige Lars Lystedt, allt under ledning av saxofonisten Jonas Knutsson.
- Andra höjdpunkter: Norrbotten Big Band & Django Bates (som hyllade en annan 50-årsjubilar; Beatlesplattan St. Peppers Lonely Hearts Club Band), Lina Nybergs Terrestrial (se ovan), saxofonisten Anna Högbergs Attack, Loney Dear och den nye amerikanske trumpetstjärnan Ambrose Akinmusier Quartet. Dessutom fängslande konserter med Natasha Atlas och Yemen Blues, båda med rötter i mellanöstern. Pianotrion Phronesis, supertrion Paolo Fresu/Omar Sosa/Trilok Gurtu och det åtta musiker starka soul/funkgruppen MF Robots blev också publika favoriter.
- För de yngre lyssnarna spelade Sarah Riedel och hennes musikerkollegor föreställningen Jag har ett hav inom mig (se ovan).
- Umeimpro anordnade seminarier och workshops (se ovan).
- I Umeå med omnejd (restauranger, hotell, kyrkor, kaféer mm) arrangerade Jazz på stan konserter med jazz-/improvisationsmusik med företrädesvis lokala musiker dagarna före och under festivalen. 29 konserter fördelade på 7 dagar, 21 band och 17 spelställen.

MADE

MADE hade i år temat arkitektur och moral. 3 musikakter genomfördes för 140 personer.

Dans

Uppdrag

Dansverksamheten på NO omsätter NOs vision – att vara en spelplats för nya uttryck till rörelseupplevelser av högsta kvalitet. Dansen är en konstform som hela tiden arbetar med förnyelse - nyskapande verk, ofta i genreöverskridande projekt. Verksamheten bedrivs utifrån värdeorden *kvalitet, konstnärligt mod och öppenhet*, i spänningsfältet mellan exklusivitet och mångfald, tradition och provokation, reflexion och innovation.

Regional, nationell och internationell samverkan

NOs Dansavdelning arbetar i nära samverkan med Dans i Västerbotten (DIV).

- NO Dans är del av Dansnät Sverige, ett turnénätverk för samtida dans som även driver frågor kring utveckling av svenska dansbranschen och samproducerar nya verk med sverigebaserade koreografer. Genom nätverket presenterades ett flertal föreställningar: Chotto Desh, Hyperfruit, Yellow Card, ALAE, Who Are U?, Ursäkta oss och Striptease. NO samproducerade Ursäkta oss med övriga parter i turnénätverket och produktionen besökte NO under våren i en förturné där koreografen Khamlane Halsackda visade utdrag ur föreställningen Yellow Card för ca 100 SFI-elever med vilka han även samtalande och intervjuade som

underlag till kommande föreställning. I november gavs två föreställningar. Handlingen kretsar kring en SFI-lektion och handlar om att vara ny i ett språk och i ett land.

- Dansavdelningen samarbetar även med EDN – European Dancehouse Network och IETM – Independent European Theatre Meeting.
- ISPA - International Society for Performing Arts m.fl.
- Dansavdelningen är också partner i nätverket Keöja, ett nordiskt-baltiskt nätverk för verksamheter inom dansområdet.

Dansverksamheten har under året genomfört arrangemang i Umeå, Kanada, England, Tyskland. Totalt 63 antal föreställningar med 6302 besökare.

Barn & unga

I samband med DIV länsturnéer för barn och unga gavs offentliga föreställningar på Norrlandsoperan under året, t ex Borta! av Minna Krook och Deltidshjälten av/med Alien Dance Co.

Dansproduktioner

Följande dansproduktioner presenterades under året.

- Dansvåren inleddes med Cullbergbaletten och Protagonist. Koreograf var Jefta van Dinther och föreställningen spelades för en utsåld Teater.
- Chotto Desh i koreografi av världskända koreografen Akram Kahn's föreställning spelades för familjer vid två utsålda tillfällen och handlade om koreografens uppväxt i Bangladesh och England. Efter föreställningen erbjöds en workshop för de yngre med lokala konstnären och dramapedagogen Kajsa Reicke - En drömworkshop i svart och vitt.
- Dansvåren fortsatte med vårens första samproduktion och premiär, What's left behind, koreograferad av Helena Franzén, med minnet som tema.
- Premiär och samproduktion nummer två var A Line_up av Cristina Caprioli, som tar avstamp i musikalen A Chorus Line. Den är en stor samproduktion som utvecklats under en treårsperiod med såväl svenska som internationella partners. A Line_up turnerade med Riksteatern i hela Sverige och visades även på internationella dansfestivalen Tanz im August i Berlin.
- Våren bjöd också på gästspelet Hyperfruit av Ludvig Daae och Joanna Nordahl och på Yellow Card av Khamlane Halsackda.
- Kompaniet Art of Spectra i residens med sin nya produktion Who Are U? spelades sedan på NO under hösten. Föreställningen samproducerades av NO och bygger på intervjuer med unga om deras identitet.
- Hösten 2017 startade med For the Sky not to Fall, ett gästspel från Brasilien i koreografi av Lia Rodrigues. Föreställningen ställde frågor kring människans överutnyttjande av naturen och konsekvenserna av miljöförstörelse. På det brasilianska temat gavs också ett seminarium om kulturlivet i Brasilien idag, där deltog Lia Rodrigues och även koreografen Alice Ripoll, som gästade Umeå med sina dansare under årets upplaga av URBAN NORTH.
- Årets URBAN NORTH bjöd som vanligt på workshops, musik och internationella gäster. Dessutom arrangerade vi för första gången ett battle, för såväl rookies (nybörjare) som pro's (professionella). Battlet var välbesökt och väldigt uppskattat och pågick under två dagar. Publiken fick även ta del av Linda Hayfords föreställning Shapeshifting och den brasilianska dansstilen passinho i föreställningen Suave.

- Hösten fortsatte i samarbete med Umeå Pride i föreställningen Everything Remains av Jon Skulberg och Juli Apponen och därefter gästades vi av Norrdans med föreställningarna AB3 och Pepper's Ghost. Örjan Andersson besökte återigen Norrlandsoperan, denna gång med pianisten Per Tengstrand och föreställningen Alae.
- Höstens stora dansproduktion The Nutcracker skapades tillsammans med Norrlandsoperans symfoniorkester och performancekollektivet John the Houseband. På ett lekfullt och opretentiöst sätt sattes denna julklassiker upp med såväl den klassiska musiken framförd av symfoniorkestern, som nykomponerade cover songs på Tjajkovskijs musik framförd av John the Houseband. Handlingen utgick i denna version från nörens perspektiv! Vi spelade föreställningen för familjer och barn från 8 år, vid två tillfällen i november. The Nutcracker producerades i samarbete med fabrik Potsdam (Tyskland) och BoraBora (Danmark). Den presenteras även på turné i deras teatrar.
- I december presenterade vi årets sista föreställning under höstens MADE. Det var spanska Striptease av och med Pere Faura. I Striptease undersöks publikens blick och vad en striptease egentligen är.

Samproduktioner

NO samproducerade under året följande produktioner.

- What's left behind (Helena Franzén), A Line_up (Cristina Caprioli), Who Are U? (Art of Spectra), The Nutcracker (John the Houseband), Bacchae – Prelude to a Purge (Marlene Freitas), den urbana dansföreställningen SLICK (Sofia Södergård) och Nomodacos bebisföreställning Under. De två sistnämnda producerades under 2017, men spelas på NO våren 2018.
- Produktioner samproducerade av NO 2015, 2016 och 2017 spelas fortfarande runt om i Sverige, Europa och världen, närmare bestämt i 3 europeiska städer, i stad i Kanada och i 16 städer i Sverige (utanför Västerbotten). Vid drygt 60 tillfällen har dessa samproduktioner spelats under 2017, en siffra som inte syns i vår egen statistik, men som inte hade varit möjliga att genomföra utan vårt samproduktionsstöd.

Pedagogiska uppdrag

NOs dansavdelning jobbar aktivt med publikarbete, danskunskap genom insatser för publik i olika konstellationer.

- Regelbundna introduktioner och publiksamtal i samband med föreställningar möjliggör personlig kontakt och utvecklande diskussioner med inbjudna danskonstnärer.
- Vid säsongsstart höst och vår bjuds också publiken in till Dansmingel där presenteras hela dansprogrammet.
- Koreografer och dansare arbetar i olika workshopsformat med olika målgrupper – ofta i samarbete med DIVs danselever från estetlinjer på gymnasiet, Myllan-workshops för unga amatörer, skolelever, barn, seniorer.
- I samband med Helena Franzéns samproduktion testades ett speciellt evenemangspaket för daglediga Umeåbor – samtal och diskussion med en minnesforskare efterföljd av föreställning.

7

Dans i Västerbotten

Uppdrag

Dans i Västerbotten är en regional verksamhet som syftar till att verka för dansens ställning i länet, med en särskild fokus på barn och unga. Dans i Västerbotten (DIV) är en del av konsulentverksamheten i länet, som har sitt uppdrag från Region Västerbotten.

Med ett brett uppdrag att stärka danskonstens utveckling inom länet med fokus på barn och unga. Enligt kulturplan 2016 – 2019 skall DIV med länets medborgare i fokus:

- verka för att dansen ges större plats i länsinvånarnas vardag, med särskilt fokus på barn och unga
- verka för en ökad kunskap om danskonsten; dess villkor och möjligheter
- vara ett stöd för dem som yrkesmässigt eller på fritiden vill arbeta med och för danskonsten
- stärka dansens ställning i länet samt verka för hög kvalitet vad gäller föreställningar, utbildningar, workshops och danskunskapande aktiviteter
- verka för jämställdhet, tillgänglighet och mångfald i relation till den dagliga verksamheten
- verka för ökat samarbete lokalt, nationellt och internationellt

Placering och samverkan med NO

DIV har unika förutsättningar med sin placering på NO. Samverkan, utbyte och resursplanering möjliggör för DIV att genomföra projekt som annars skulle vara för kostsamma för verksamheten och uppdraget annars. Resurser i form av lokaler, teknik, scener och personell kompetens ökar DIVs chanser att skapa och projektera residens/projekt och föreställningar som kommer Västerbottens invånare tillgodo. Det nära samarbetet med kollegorna på NO Dans möjliggör en mer fruktbar utveckling för dansen i länet. Samarbetet skapar bättre förutsättningar för så väl "hobbydansare" som professionella utövare och tillsammans når vi en bredare publik i länet samt fler barn och ungdomar med våra respektive verksamheter. Fruktbara utbyten sker även med övriga konstnärliga verksamheter på NO.

- Dansare/koreografer som kommer till NO på gästspel eller i residens kan ingå i DIVs verksamhet så som workshops, danskunskapande insatser, nedslag på mindre ort, workshop i skolan eller liknande.
- Dans och DIV stöttar gemensamt dansprojekt som ger ökat stöd för de professionella
- Dans och DIV samarbetar kring hur vi bäst stöttar Danscentrum Norr och deras medlemmar.
- NO Dans och DIV samarbetar kring större projekt så som Urban North, MADE festivalen, dansens dag och samarbeten mellan NO och Universitetet.
- Lokaler på NO finns till förfogande för DIVs turnéer och andra tänkbara event där teknik behövs i hela länet.
- Marknadsavdelningens arbete på NO innefattar även DIVs uppdrag.
- Tillsammans med kollegor på NO som också har ett länsuppdrag kan DIV samarbeta med frågor som rör arrangörskap och delaktighet.
- För att bygga upp ett starkt arrangörsnätverk behöver danskonsulenterna vara på plats och i kontakt med tjänstemän och lokala eldsjälar i länet. Ansökningar och handläggning pågår under hela året. Ofta i samarbete med Danscentrum Norr.

Regional, nationell och internationell samverkan

DIVs grunduppdrag är regionalt och nätverk är en förutsättning för verksamheten. Genom detta sker omvärldsbevakning, informationsutbyte, redovisning, planering etc.

Samarbeten sker löpande under året. Med kommuner, fritidsgårdar, dansskolor, konferenser, skolor, studieförbund, BUNKG, andra scener, andra konsulenter regionalt och rikstäckande, länskultur dagar, dansensdag, föreningar och evenemang.

- Ekonomiskt stöd till arrangörer som presenterar dans för barn eller vuxenpublik.
- Skapande skola konferens.
- Danssommarrjobb
- Workshop och fortbildning med DC-Norr
- Koreografitävling Skapa dans.
- Ibland är det projekt som pågår under ett helt år, ibland med kortare framförhållning.

Under året har DIVs verksamhet omfattat Umeå, Skellefteå, Åsele, Lycksele, Vilhelmina, Malå, Norsjö, Storuman, Sorsele, Robertsfors, Dorotea, Vindeln, Bjurholm, Norsjö, Nordmaling, Tärnaby, Hörnefors, Sävar, Tavelnsjö samt Stockholm. Totalt har DIV genomfört 70 föreställningar varav 42 utanför Umeå tätort. Totalt antal besökare 2796.

Barn och unga

Planering och genomförande av föreställningar för barn och unga under deras skoltid och på sin lokala ort sker i samarbete med lokala arrangörer. Föreställningarna når ut till ca 2000–2500 skolbarn per år (3år-15år)

Pedagogiska uppdrag

Arbete pågår under hela året för att planera alla olika workshops för alla åldersgrupper. Ibland via skolans verksamhet. Nådd målgrupp: ca 1 000–1 500 personer/år. Sedan 2011 har Dans i Västerbotten utforskat och beprövat möjligheten för inlandskommunerna att ta del av kvalitativ dansträning digitalt. Dansläraren finns i Umeå/Skellefteå och danseleverna danstränar på sin ort. Kopplat till projektet är Media Center Västerbotten. Målgruppen för projektet är ungdomar som längtar efter kvalitativ dansträning men som inte har möjlighet att dansträna på sin ort.

Konst. Vita Kuben

Uppdrag

Målet med Vita Kubens verksamhet är att skapa nya möten och ge plats för konstnärliga uttryck av tillfällig och prövande karaktär, stödja det lokala konstlivet, samt samverka med NOs övriga avdelningar inom MADE.

- Samspel och kontrapunktik med övrig verksamhet inom NO ska beaktas.
- Samarbeten med andra aktörer ska vidareutvecklas.
- Val av gästkuratorer ska beslutas i samråd med VD och kommunens konstituent/biträdande kulturchef.
- Vita Kuben ska genomföra maximalt 6 utställningar eller motsvarande.

Utställningar & aktiviteter

Under året har Vita Kuben arrangerat 6 utställningar, ett textseminarium, performance, och samarbetat inom MADE-festivalen och Iaspis residence-verksamhet.

- Under art Friday på Bildmuseet hölls en presentation/filmisning av Iaspiskonstnärerna Reynold Reynolds och Yafei Qi och på Konstnatten visade Marcus Lervik film.
- Ett antal visningar, samtal och föreläsningar bla på konsthögskolan har också genomförts under året.
- Serien *Distans* var curerad av den portugisiska curatören och skribenten Filipa Ramos. Film och ljudkonst från Brasilien (Ana Vaz) punk-konst från Italien (Nico Vascellari) och samiska broderier (Britta Marakatt-Labba).

Vita Kuben i Väven

P.g.a. operans ombyggnationer huserade Vita Kuben i en nyuppförd "kopia" av Vita Kuben i Vävens projektateljé under hösten. Med tanken att knyta ihop Västerbottens och Österbottens konstliv bjöds Vasa-konstnären Dragos Alexandrescu in att sätta programmet som han samalade under titeln:

The Element of Nature. Videokonst från Finland (Marcus Lerviks), Rumänien (Dan Acostioaei) och USA (Basma Alsharif).

der in internationella konstnärer till residence i Umeå via Iaspis.

Utmärkelser & priser till NO

NO har under året uppmärksammats, nominerats och prisats på flera håll.

- Susanna Levonen på operaavdelningen - nominerad till VK:s kulturpris 2017.
- NorrlandsOperans vänners stipendium - tilldelades Susanna Levonen på operaavdelningen.
- Artisten Annica Edstam (Fosca) fick ta emot årets Annalisa Ericsons stipendium. Stipendiet på 50 000 kronor delas ut av Annalisa Ericsons stiftelse till en svensk kvinnlig artist som gjort "iögonfallande och begåvade insatser inom sång, dans och teater".
- Malin Hellkvist Sellén fick motta Svenska Teaterkritikers Förenings Danspris under Scenkonstbiennalen 2017 i Norrköping.
- Missionären av Malin Hellkvist Sellén blev också utvald att visas på Scenkonstbiennalen 2017. Så blev även föreställningen *Shapes of States* av Stina Nyberg. Bägge föreställningarna är samproducerade med NO.
- Konstnärsnämndens 10-åriga långtidsstipendium delades ut till åtta koreografer under 2017. NO har samproducerat ett flertal föreställning med några av dessa, Jeanette Langert, Stina Nyberg, Björn Säfsten och Ola Stinnerbom.

Flerårsjämförelse

		2017	2016	2015	2014	2013	2012
Intäkter	Mkr	116,0	108,0	106,7	148,1	112,6	108,0
Resultat e. finansiella poster	Mkr	0,0	0,5	0,1	0,3	0,1	0,1
Balansomslutning	Mkr	25,3	25,9	23,5	17,4	23,4	15,6
Soliditet	%	18,9	16,7	18,3	24,6	16,8	25,0
Avkastning på eget kapital	%	0,5	1,7	2,6	0,6	2,6	3,6
Avkastning på totalt kapital	%	0,2	1,8	0,6	0,3	0,5	1,8
Medelantal anställda	st	124	124	124	141,5	128	130
Antal tillsvidareanställda	st	101	102	101	100	101	98
Spelintäctsgrad	%	4,8	4,2	5,2	8,0	5,1	5,4
Totalt antal föreställningar	st	415	419	421	674	611	552
- varav utanför Umeå	st	212	267	232	403	205	201
Totalt antal besök *	st	44968	50196	58194	92936	82794	78005
- varav i huset *	st	27132	34225	34668	44653	44973	38246

Riksteaterns turné med La Bohème under 2013 med ca 5000 besökare är inte medräknad i statistiken.

Gästspel, kringaktiviteter och gratisföreställningar riktade till barn/ungdom (12.192 personer för 2016 och 6400 året innan), är inte medräknad i statistiken, summan varierar mellan 10.000 och 30.000 besök per år.

Under Kulturhuvudstadsåret 2014 har NorrlandsOperan genomfört ett större antal evenemang utöver den normala verksamheten vilket i sin tur har påverkat statistiken.

Antalet besökare år 2015-2017 har påverkats av att dansen hade en minskad rambudget och endast haft ett stort internationellt gästspel under 2015 samt förändrade samproduktionsvillkor. Utöver det blev en större turné under 2015 inställd på grund av sjukdom.

Under 2017 ställdes 7 dansföreställningar in på grund av sjukdom, vilket beräknas ha resulterat i ett betydande tapp på mer än 560 besökare ute i länet.

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet

Eget kapital och obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatteskuld) i förhållande till balansomslutningen.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter finansiella poster i förhållande till eget kapital och obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatteskuld).

Avkastning på totalt kapital

Resultat före finansiella kostnader i förhållande till balansomslutningen.

Spelintäctsgrad

Andel i procent av de totala intäkterna som utgör spelintäkter.

Förändring av eget kapital

	Aktiekapital	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	4.400	- 89	8	4.319
Disposition av årets resultat		8	- 8	0
<u>Årets resultat</u>			<u>460</u>	<u>460</u>
Belopp vid årets utgång	4.400	- 81	460	4.779

Väsentliga händelser

Ombyggnationen på grund av de långvariga arbetsmiljöproblemen på NO påbörjades under året.

Arbetsmiljöåtgärderna fick till följd att entrén behövde flyttas vilket innebar fördyringar. Vidare har den utdragna processen också inneburit uppräknade kostnadsnivåer för ombyggnationen (se nedan).

Åtgärderna, som påbörjades under 2016 och där fas I avslutats under året, kommer ha löst de mest akuta arbetsmiljö- och säkerhetsåtgärderna för att på ett säkert och arbetsmiljömässigt godtagbart sätt bedriva den konstnärliga verksamheten som NO är ålagd att utföra. Däremot har det under slutet av året uppkommit att ytterligare investeringar kommer behövas för att säkerställa och möjliggöra en framtida restaurangdrift i NOs lokaler (fas 2 i ombyggnationen). En verksamhet som är en förutsättning för att få intäkter för de ökade hyrorna efter ombyggnationen fas I. Vidare behövs en restauratör för att öka hela NOs attraktivitet som mötesplats för scenkonst samt för att förstärka och ytterligare kunna utveckla besökarens upplevelse. Restaurangen anses också vara en möjlighet att attrahera nya målgrupper till NO.

Ägarsamrådet har redan kommit fram till att ägarna behöver skjuta till medel för ombyggnationen fas I men hur mycket och genom vilken fördelningsnyckel är inte beslutat trots att ombyggnationen snart är färdigställd. Styrelsen beslutade under slutet på 2017 att prioritera restaurangfrågan skyndsamt under första kvartalet 2018.

Historisk information

2015 beslöt Umeå kommun att satsa drygt 30 Mkr i nödvändiga arbetsmiljöinvesteringar. En del av investeringarna, 14,2 Mkr är underhållsåtgärder som bekostas av kommunen och den andra delen på 15,9 Mkr är verksamhetsanpassningar. Styrelsen och VD har varit tydliga med att verksamheten själv inte har möjlighet att finansiera en förhöjd hyra för verksamhetsanpassade arbetsmiljöåtgärder på 15,9 Mkr. Vid ägarsamråd den 4 september 2015 var Umeå kommun tydlig med "att operans ägare måste skjuta till de medel som erfordras för att klara de arbetsmiljöproblem som annars tvingar fram en stängning". Trots det har man på ett ägarsamråd den 16 mars 2016 beslutat att kostnaden skall tas inom ram. Det har också visat sig vid anbudsöppning den 1 april att offerterna pekade på en fördyring med ca 12 Mkr jämfört med de förkalkyler som kommunen gjort. Sammantaget kommer det i hög grad att påverka bolagets ekonomi negativt de kommande åren.

5

Omsättning & Resultat

Bolagets intäkter under räkenskapsåret uppgår till 116,1 Mkr (108,0 Mkr)

Bolagets resultat före skatt uppgår till 0,0 Mkr (0,1 Mkr). Någon större budgetavvikelse är inte att notera.

Investeringar

Totalt har under året investerats 4,2 Mkr (2,3 Mkr) i inventarier. En stor del av investeringarna är föranledda av de arbetsmiljöåtgärder som är beslutade.

Finansiering & Likviditet

Bolaget har tillsammans med Umeå kommun ett koncernkonto. Bolagets betalningsberedskap har under året varit god. Årets investeringar har finansierats med egna medel. Två privata givare har under år 2017 lämnat en gåva på 1 Mkr till NO. Bolaget har ingen upplåning per 2017-12-31.

Framtida utveckling

En av NOs framtida stora utmaningar är att informera, synliggöra och påverka anslagsgivare om att anslagen inte täcker rådande kostnadsutvecklingen, som i vår personalintensiva bransch till största delen (70%) består av löner. Detta innebär att fortsatt ekonomiskt läge med fortsatt låga anslag eller utebliven uppräknings gör det svårt att klara löneökningar i nivå med övriga arbetsmarknaden.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står

Ansamlad förlust	- 80.713:31	kronor
Årets resultat	460.331:20	kronor
Summa	379.617:89	kronor

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att årets resultat tillsammans med ansamlad förlust överföres i ny räkning.

T

Belopp i kkr

RESULTATRÄKNINGAR	Not	2017	2016
Rörelsens intäkter m m	1		
Nettoomsättning	2	113.710	106.252
Övriga intäkter	3	2.422	1.793
Summa intäkter m m		116.132	108.045
Rörelsens kostnader			
Produktionskostnader		- 8.849	- 8.934
Övriga externa kostnader	4,5	- 27.750	- 24.064
Personalkostnader	6	- 78.304	- 73.566
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	7	- <u>1.201</u>	- <u>1.020</u>
Summa rörelsens kostnader		- 116.104	- 107.586
Rörelseresultat		28	459
Finansiella intäkter och kostnader			
Ränteintäkter		8	9
Räntekostnader och liknande resultatposter		- <u>14</u>	- <u>18</u>
Summa finansiella intäkter och kostnader		- 6	- 9
Resultat efter finansiella poster		22	450
Resultat före skatt		22	450
Skatt på årets resultat	8	438	- 442
Årets resultat	9	460	8

Belopp i kkr

BALANSRÄKNING Not 2017-12-31 2016-12-31

Tillgångar

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier 7 6.297 3.831
6.297 3.831

Finansiella anläggningstillgångar

Andelar i dotterföretag, Botnia Musik AB 10 100 100
Uppskjuten skattefordran 11 234 0
334 100

Summa anläggningstillgångar 6.631 3.931

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar 457 685
Skattefordran 1.805 1.601
Övriga fordringar 2.155 2.089
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter 12 2.182 1.923
6.599 6.298

Kortfristiga placeringar

Övriga kortfristiga placeringar 10.500 10.500

Kassa och bank (limit 2.500 kkr) 1.532 5.169

Summa omsättningstillgångar 18.631 21.967

Summa tillgångar 25.262 25.898

Belopp i kkr

BALANSRÄKNINGAR	Not	2017-12-31	2016-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
<u>Bundet eget kapital</u>	9		
Aktiekapital		4.400	4.400
<u>Ansamlad förlust</u>			
Balanserad förlust		- 81	- 89
Årets resultat		<u>460</u>	<u>8</u>
		379	- 81
Summa eget kapital		<u>4.779</u>	<u>4.319</u>
Kortfristiga skulder			
Förskott från kunder		107	107
Leverantörsskulder		3.007	3.269
Övriga kortfristiga skulder		1.388	1.237
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	13	<u>15.981</u>	<u>16.966</u>
Summa kortfristiga skulder		<u>20.483</u>	<u>21.579</u>
Summa eget kapital och skulder		<u>25.262</u>	<u>25.898</u>

Kassaflödesanalys	2017-12-31	2016-12-31
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	22	451
Justering för poster som inte ingår i kassaflöde (Avskrivningar, reavinster)	498	1.021
Betald skatt	204	- 442
Kassaflöde före förändring av rörelsekapital och investeringar	824	1.030
Ökning/minskning av lager	0	0
Ökning/minskning av fordringar	97	- 1.086
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	- 1.096	2.386
Kassaflöde från den löpande verksamheten	- 175	2.330
Investeringsverksamheten		
Investeringar i anläggningstillgångar	- 5.212	- 2.304
Avflyttade anläggningstillgångar	750	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	- 4.462	- 2.304
Finansieringsverksamhet		
Minskning långfristiga fordringar	0	236
Erhållna gåvor	1.000	0
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	1.000	236
Årets kassaflöde		
Likvida medel vid årets ingång	15.669	15.407
Förändring likvida medel	- 3.637	262
Likvida medel vid periodens utgång	12.032	15.669
Under året betald ränta 12 kkr		
Likvida medel per 2017-12-31 består av:		
Bank 12.018 kkr		
Kassa 14 kkr		

9

Belopp i kkr (om inte annat anges)

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

NorrlandsOperans årsredovisning har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1. Redovisningsprinciperna är oförändrade sedan föregående år.

Intäkter och kostnader

Löpande bidrag från staten, regionen och kommunen intäcksredovisas som huvudregel i takt med utbetalning. I de fall bidraget är villkorat med någon typ av prestation sker dock intäcksredovisning först när prestationen sker. Biljettintäkter och turnéintäkter intäcksförs löpande vid inbetalning och periodiseras ej och på samma vis periodiseras inte försäljningsknutna kostnader. Detta påverkar ej resultatet i någon väsentlig omfattning.

Övriga intäkter och kostnader i verksamheten redovisas enligt bokföringsmässiga grunder.

Skulder och fordringar

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Övriga tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärden där inget annat anges.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över den bedömda ekonomiska livslängden över den bedömda nyttjandeperioden med beaktande av väsentligt restvärde.

5-15 års avskrivningstid tillämpas för inventarier.

Leasing

Leasingavtalen redovisas som operationell leasing, det innebär att leasingföretaget eller uthyraren har ansvar för tillgången. Leasingavgiften och hyran fördelas linjärt över perioden.

Inventarier som avses är främst hyra av bostadslägenheter, hyra av verksamhetslokaler, kopieringsmaskiner och fordon.

Skatt

Skatt på årets resultat består av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats. Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner och händelser.

Uppskjuten skatteskuld redovisas för alla skattepliktiga temporära skillnader, dock särredovisas inte uppskjuten skatt hänförlig till obeskattade reserver eftersom obeskattade reserver redovisas som en egen post i balansräkningen. Uppskjuten skattefordran redovisas för avdragsgilla temporära skillnader och för möjlighet att i framtiden använda skattemässiga underskottsavdrag. Värderingen baseras på hur det redovisade värdet motsvarande tillgång eller skuld förväntas återvinnas respektive regleras. Beloppen baseras på de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen och har ännu inte nuvärdesberäknats.

Uppskjuten skattefordran har värderats till högst det belopp som sannolikt kommer att återvinnas baserat på innevarande och framtida skattepliktiga resultat. Värderingen omprövas varje balansdag.

Not 2	Nettoomsättning	2017	2016
	Statsanslag	47.242	46.709
	Övriga statsbidrag	5.942	4.405
	Region Västerbotten, bidrag	22.283	19.146
	Övriga bidrag, Region Västerbotten	2.830	2.611
	Umeå kommun, drifts- och hyresbidrag	27.024	26.047
	Övriga bidrag, Umeå kommun	2.153	2.130
	Biljettintäkter	5.551	4.506
	Sponsorintäkter och gåvor	85	285
	Övrigt	<u>600</u>	<u>413</u>
	Summa	113.710	106.252

Not 3	Övriga intäkter	2017	2016
	Hysesintäkter	434	544
	Lönebidrag	441	498
	Vinst vid avyttring av anläggningstillgångar	750	0
	Övriga intäkter	<u>797</u>	<u>751</u>
	Summa	2.422	1.793

Not 4	Arvode och kostnadsersättning till revisorer	2017	2016
	Ernst & Young revisionsuppdrag	67	70
	Lekmannarevisor	<u>0</u>	<u>0</u>
		67	70

Not 5	Operationella leasingavtal	2017	2016
	Framtida leasingavgifter avseende icke uppsägningsbara leasingavtal samt hyror av verksamhetslokaler fördelas enligt följande:		
	Förfaller till betalning inom ett år	13.306	13.095
	Förfaller till betalning senare än ett år men inom 5 år	50.806	50.182
	Förfaller till betalning senare än 5 år	50.009	61.471
	Årets leasingkostnad uppgår till	15.192	12.215

Not 6	Medelantal anställda, löner, andra ersättningar och sociala avgifter	2017	2016
	Kvinnor	67,0	67,5
	Män	<u>57,0</u>	<u>56,5</u>
	Totalt för moderbolaget	124,0	124,0

Antalet visstids- och tillsvidareanställda var under året 508 (361) personer varav 50% (54,0%) kvinnor och 50% (46,0%) män

Av ledningsgruppens 8 (8) personer är 5 (5) kvinnor
Av styrelsens 9 (9) ordinarie ledamöter är 4 (4) kvinnor

Löner och ersättningar uppgår till Styrelsen, verkställande direktören och vice verkställande direktören	1.807	1.720
Övriga anställda	<u>48.685</u>	<u>46.443</u>
Totala löner och ersättningar	50.492	48.163
Sociala avgifter enligt lag och avtal samt premie för omställningsstöd	20.139	18.449
Varav pensionspremier, övriga anställda	3.127	3.343
Varav pensionspremier, styrelse, verkställande direktören och vice verkställande direktören	789	1.333
Uppdragsersättningar	5.628	4.981

I bolaget finns såväl avgiftsbestämda som förmånsbestämda pensionsplaner. Som avgiftsbestämda planer klassificeras planer där fastställda avgifter betalas och det inte finns förpliktelser att betala något ytterligare, utöver dessa avgifter. Övriga planer klassificeras som förmånsbestämda och beräknas enligt Tryggandelagen och redovisas i enlighet med förenklingsreglerna i BFNAR 2012:1 (K3).

Utgifter för avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad under den period de anställda utför de tjänster som ligger till grund för förpliktelsen.

Redovisning av sjukfrånvaro		
Total sjukfrånvaro	2,58%	4,07%
Sjukfrånvaro för kvinnor	3,00%	4,57%
Sjukfrånvaro för män	2,06%	3,47%
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 29 år och yngre	1,13%	2,57%
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30 – 49 år	2,84%	2,44%
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år och äldre	2,53%	6,57%
Andelen av total sjukfrånvaro som har varat i 60 dagar eller mer	45,28%	49,00%

Avtal för högre befattningshavare

Vid uppsägning av anställning är uppsägningstiden sex månader från verkställande direktörens sida och tolv månader från bolagets sida.

För vice verkställande direktören finns avtal om förlängd uppsägningstid. Vid uppsägning från företags sida är uppsägningstiden 12 månader.

Not 7 Inventarier	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärden	16.399	14.095
Årets inköp	5.185	2.304
Årets försäljningar	- 1.423	- 0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	20.161	16.399
Ingående avskrivningar	- 12.569	- 11.548
Årets avskrivningar	- 1.201	- 1.021
Årets utrangeringar/försäljningar	906	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	- 12.864	- 12.569
Erhållna bidrag	- 1.000	0
Utgående restvärde enligt plan	6.297	3.830
Not 8 Årets skatt	2017-12-31	2016-12-31
Aktuell skatt	0	204
Korrigerig av tidigare års taxering	- 204	
Förändring av uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag	- 234	238
Summa redovisad skatt	- 438	442
Genomsnittlig effektiv skatt	-	98%
Avstämning av effektiv skattesats		
Redovisat resultat före skatt	21	451
Skatt på redovisat resultat enl. gällande skattesats (22%)	5	99
Skatteeffekt av övriga ej avdragsgilla kostnader	26	345
Skatteeffekt av underskott ej uppbokat som uppskjuten skattefordran	9	0
	- 204	204
	- 274	- 208
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	0	2
Redovisad skatt	- 438	442
Effektiv skattesats	-	98%

Not 9 Disposition av vinst eller förlust

Till årsstämman förfogande står	
Ansamlad förlust	- 80.713:31
Årets resultat	460.331:20

Summa 379.617:89

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att årets resultat tillsammans med ansamlad förlust överföres i ny räkning.

Not 10 Andelar i dotterföretag 2017-12-31 2016-12-31

	Org.nr	säte		
Botnia Musik AB	556573-3127	Umeå		
Kapitalandel	Röstandel	Antal aktier	Eget kapital	
100%	100%	1.000	86 kkr	
				100 100

Not 11 Uppskjuten skattefordran

Vid årets början	0	238
Årets förändring av uppskjuten skatt	- 234	- 238
Redovisat värde vid årets slut	234	0

Uppskjuten skattefordran avser underskott där ledningens bedömning är att dessa kommer att brukas mot skattemässiga överskott inom en 5 års period.

Not 12 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter 2017-12-31 2016-12-31

Förutbetalda hyreskostnader	1.230	1.077
Förutbetalda försäkringspremier	49	49
Upplupna bidragsintäkter	58	78
Förutbetalda semesterlöner	504	545
Övriga poster	341	174
Summa	2.182	1.923

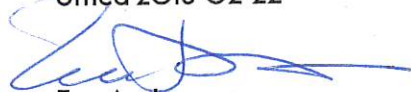
Not 13 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter 2017-12-31 2016-12-31

Upplupna personalkostnader	4.566	4.947
Förutbetalda bidragsintäkter	9.980	11.835
Förutbetalda hyresintäkter	0	0
Övriga poster	1.435	184
Summa	15.981	16.966

Not 14 Uppgift om moderföretag

Moderföretag i den största koncern där Norrlandsoperan AB är dotterbolag är Regionförbundet Västerbottens län org.nr. 222000-2436 och där upprättas koncernredovisning.

Umeå 2018-02-22

Eva Andersson
Ordförande

Marie-Louise Rönmark
Vice ordförande

Ulf Degerman

Per-Martin Jonsson

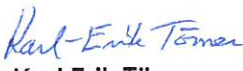
Solvig Jonsson

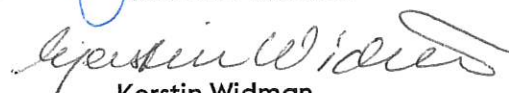
Jan-Olov Karlsson

Peter Sedláček

Karl Erik Törner

Kerstin Widman

Kjell Englund
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits 2018-03-26

Ernst & Young AB

Joakim Åström
Auktoriserad revisor